AVİM Yorum • No: 2013 / 32 • Mart 2013

GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ NEREYE GİDİYOR ?

Alev KILIÇ

Avrupa Birliğinin lokomotif ülkelerinin, siyasi saiklerle ve kendilerinden hiç beklenmeyecek tedbirsiz ve öngörüsüz bir acelecilikle, kervan yolda düzülür anlayışıyla oluşturdukları ortak para birimi düzeninin ekonomik gerçeklerle uyuşmadığı Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) mali krizi ile bir kez daha su üstüne çıkmıştır. Bilinen, geleneksel anlamda bir merkez bankası olmadan, daha yeni yeni oluşturulmaya çalışılan ancak tam anlamıyla gerçekleştirilemeyen ortak bankacılık kurallarıyla, ortak bir mali politika düzeni kurulmadan başlatılan ve çıkış öngörülmeyen bu para birliği üye ülkelerin birbirinden çok farklı ekonomik güçleri, özellikleri ve beklentileri nedeniyle iyi zamanlarda dahi tökezlemeye müsaitken, küresel kriz ortamında karaya oturmuştur.
Zayıf ekonomileri kurtarma paketlerinin çözüm olmadığı en son Yunanistanı kurtarma paketinin beklenen sonuçları vermemesi ile görülmüş ve bundan böyle farklı bir uygulamaya gidilmesi hususunda muhtemelen bir ders alınmıştır. Bu farklı uygulamalar arasında avro bölgesinden çıkışın da yer aldığı ve tüm düzene en az külfet yükleyecek önlemlerin gözden geçirildiği anlaşılmaktadır. Nitekim GKRYyi kurtarma planında, daha önceki Yunanistan örneğine kıyasla, daha katı davranıldığı ve daha zor koşullar getirildiği görülmektedir. Bunda ekonomik anlamda GKRYnin daha kolay gözden çıkarılabilir olması da rol oynamaktadır. GKRY gayrisafi milli hasılası (gsmh) 9.4 trilyon avroluk AB gsmhnın yüzde yarımından küçük bir miktar oluşturmaktadır. Keza avro bölgesinden çıkmasının yaratacağı çalkantı da, Yunanistana kıyasla dahi çok daha sınırlı olabilecektir.

Madalyonun diğer yüzü ise, bu kadar küçük boyutlu ekonomiyi kurtarma paketi AB için diğerlerine kıyasla daha kolay ve daha az külfetli iken, koşullar neden ağırlaştırılmaktadır sorusunun yanıtındadır. Avrupa Birliğinin Türkiyeyi dışarıda bırakmak üzere, ilkelerini çiğneyerek GKRYni üyeliğe kabulü kuşkusuz GKRYe yanlış bir mesaj vermiştir. 2012 yılı sonu itibarıyla GKRY bankalarında gsmhnin yaklaşık yedi katı miktarda, yaklaşık 90 milyar dolar toplamında mevduat oluşmuştur. Bu mevduatın yarıya yakını, başta Rusya olmak üzere, aralarında Ermenistan, Ukrayna da bulunan AB dışı ülkelerden kaynaklanmaktadır. Yaklaşık 25-30 milyar dolar tutarındaki rus mevduatın kara para ilintili olma şaibesi bulunmaktadır. ABnin katı yaklaşımının bir gerekçesini de kara para ilişkilerine katkıda bulunmama ve ihtiyaç duyulan mali desteğin bu aşırı mevduattan sağlanması düşüncesi oluşturmaktadır.

GKRYnin kurtarma paketi için yaklaşık 20 milyar dolara ihtiyaç duyduğu, ABnin 13 milyar dolarlık bölümünü karşılayabileceği,kalan 7.5 milyar doların banka mevduatlarından kesinti yapılarak karşılanmasının önerildiği anlaşılmaktadır. (yüzbin avrodan düşük mevduat için bu kesintiden vazgeçildiği, külfetin esas olarak yabancı mevduata yüklendiği anlaşılmaktadır.) İlk yapılan önerinin GKRY meclisinde reddedilmesi ve ABnin tutumunda ısrar etmesi üzerine GKRY yönetimi, siyasi bir şantaj kokusu verir şekilde, Rusyaya

başvurmuş ve GKRY kaynaklarını ipoteğe açacak biçimde Rusyadan yardım istemiştir. Daha önce verdiği 3.3 milyar dolar borcu henüz tahsil edememiş olan Rusya bir ikilem karşısında kalmış, bu şekliyle rus mevduatın zaten 2.5-3 milyar dolar kaybedeceği vakıasından hareketle, ilk tepki olarak AB nin katı tutumunu eleştirmiştir. Diğer yandan, GKRYnin teklif ettiği kaynakları değerlendirmiş ve bu aşamada ekonomik ve siyasi olarak yeterli bulmamıştır.

Avrupa Birliği daha ciddi bir ikilem karşısında kalmış, bir yandan Rusyanın doğu Akdenizde Suriyeden sonra GKRYde de nufuz kazanmasının kapısının, bundan da öteye Rusyanın ABnin iç sorunlarına taraf olmasının da yolunun açılabileceği görülmüştür. Bu durumda AB patlayan lastiğe yeni bir yama daha yaparak yola devam kararı almıştır. GKRY ise öngörülen paketle belki günü kurtarabilecektir ancak yönetim, en büyük gelir kaynağından vazgeçme, bindiği dalı kesme sonucu gelecek refahını ciddi bir belirsizliğe sürüklemiş olmaktadır.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KILIÇ, Alev. 2026. "GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ NEREYE GİDİYOR ? ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2013 / 32. Mart 25. Erişim Ekim 30, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/GUNEY-KIBRIS-RUM-YONETIMI-NEREYE-GIDIYOR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır